

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

OUDEGRACHT 152, UTRECHT

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

VERSCHIJNT PERIODIEK - ABONNEMENTSPRIJS fl. 3.- PER JAAR

Bij publicatie van gegevens, welke de Documentatiedienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld. - Postgiro No. 304960 t.n.v. HUMANISTISCH VERBOND te UTRECHT - Telefoon 030-10163

NOVEMBER 1957

6e Jaargang, Nr. 8.

I N H O U D S O P G A V E.

I. HUMANISTISCH NIEUWS.

HUMANISTISCH VERBOND.

a. Conferentie ziekenbezoek(st)ers	Blz. 104
b. Wet op de lijkbezorging	" 104
c. Steunfonds Praktisch Humanisme	" 104
d. Vertrek J.A. Kramer	" 104
e. Nieuwe uitgave	" 104
f. Bijzonder nummer "Mens en Wereld"	" 104
g. Congres 1958	" 104

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES.

Landdag	" 104/105
---------	-----------

HUMANITAS, VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Verslag congres	" 105/106/ 107
-----------------	-------------------

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

a. Weekend in Den Haag	" 107
b. Nieuwe gemeenschap	" 107
c. Jubileum-congres	" 107
d. Propaganda-actie	" 107

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

Verslag Congres	" 107/108
-----------------	-----------

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

a. Weekend	" 108
b. Landelijk najaarscongres	" 108
c. Gemeenschappelijk dispuut	" 108

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Enkele verslagen van Raadszittingen over subsidie aan het Thuisfront	" 108/109
--	-----------

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

- | | |
|--------------------|----------|
| a. Gemengd nieuws | Blz. 110 |
| b. Jaarvergadering | " 110 |

<u>RADIOLEZINGEN IN NOVEMBER EN DECEMBER.</u>	" 110
---	-------

<u>INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.</u>	" 111
--	-------

<u>INTERNATIONAAL NIEUWS.</u>	" 111
-------------------------------	-------

II. VAN ALLE KANTEN.

<u>Reportages, verslagen enz.</u>	" 112
-----------------------------------	-------

<u>Een kritisch commentaar op het congres van Humanitas</u> (De Vrijdenker)	" 112
--	-------

<u>Artikelen over subsidie-kwesties</u>	
---	--

(De Volkskrant)	" 113
-----------------	-------

(Het Limburgs Dagblad)	" 113/114
------------------------	-----------

<u>Humanistische uitzendingen bij de Vlaamse Televisie</u>	
--	--

(Nieuwsblad van het Zuiden en De Volkskrant)	" 114
--	-------

<u>Wim Engelen en Ds. Kalf in de Humanistische pers</u>	
---	--

(Mens en Wereld)	" 114/115
------------------	-----------

<u>Discussie tussen Ds. Buskes en Dr. Noordenbos</u>	
--	--

(Tijd en Taak) en (De Vrijdenker)	" 115
-----------------------------------	-------

===

HUMANISTISCH NIEUWS.

HUMANISTISCH VERBOND.

Conferentie van Ziekenbezoek(st)ers.

Op dinsdag 29 oktober heeft in het Erasmushuis in Utrecht onder leiding van Mevrouw A. Treurniet-Wiersma de tweede landelijke conferentie voor ziekenhuisbezoekers en bezoeksters plaatsgevonden. Veertig deelnemers, die dit moeilijke werk met enthousiasme verrichten, woonden deze zeer geslaagde bijeenkomst bij.

Wet op de Lijkbezorging.

Aan de voorzitters en secretarissen van de Tweede Kamerfracties van de P.v.d.A. en de V.V.D. werd een brief gezonden, waarin het hoofdbestuur van het Verbond een aantal bezwaren opsomt tegen de huidige tekst van de Wet op de Lijkbezorging. Met het oog op het aan de orde komen van voorstellen tot technische herzieningen van de wet worden enige punten genoemd, die, voorzover het de crematie betreft, verbetering vragen.

Steunfonds Praktisch Humanisme.

De Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme is thans opgericht. De Stichting heeft tot doel, sympathiserende niet-leden van het Verbond in de gelegenheid te stellen door giften het werk van het praktisch humanisme te steunen.

Vertrek J.A. Kramer.

De Heer J.A. Kramer, chef de bureau van het Centraal Bureau van het Verbond heeft een andere functie aanvaard en is op 31 oktober vertrokken. Namens het hoofdbestuur hebben enkele H.B.-leden hem dank gebracht voor het vele werk, dat hij gedurende enkele jaren voor het Verbond en het humanisme verricht heeft.

Nieuwe uitgave.

De kalender voor 1958, welke werd verzorgd door de Heer H.G. Canne-gieter is reeds verschenen en voor de prijs van f.2.50 verkrijgbaar bij het Centraal Bureau en de plaatselijke gemeenschappen.

Bijzonder nummer van "Mens en Wereld".

Het laatste nummer van "Mens en Wereld" dat op 26 oktober verscheen, draagt een bijzonder karakter. Nederlanders van verschillende richting geven hun mening over het humanisme, zodat deze uitgave van 16 pagina's een uitstekend middel is om buitenkerkelijken van het doel en de betekenis van het Verbond op de hoogte te brengen.

Congres 1958.

Het congres van het Humanistisch Verbond is vastgesteld op 19 en 20 april 1958 en zal te Wageningen gehouden worden.

-0-

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES.

Landdag.

De Landdag van Socrates, welke eerst op 13 oktober zou worden gehouden, doch toen niet is doorgegaan wegens ziekte van Voorzitter en Spreker, is nu vastgesteld op 8 december. Wij laten hierachter nogmaals de agenda met enige bijzonderheden volgen.

Voorzitter: Prof. Dr. L.G. van der Wal.

Programma: 10.10 uur: Vertrek speciale bus van station Amersfoort.
10.30 uur: Opening.
10.45 uur: Inleiding Prof. Dr. G. Stuiveling : KUNST -
KRITIEK - MORaal (met pauze voor koffie).
12.30 uur: Lunch.
13.30 uur: Discussies - thee - discussies.
16.15 uur: Sluiting.
16.30 uur: Vertrek bus naar station Amersfoort.

Plaats: Gebouw van de Internationale School voor Wijsbegeerte, Dode-
weg 8, Amersfoort.

Kosten. f.4.50 inclusief lunch (f.2.50 zonder lunch). Voor donateurs
en contribuanten van de Humanistische Stichting Socrates
resp. f.2.50 (met lunch) en f.0.50 (voor koffie en thee).

-o-

HUMANITAS, VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Congres.

Op 26 en 27 oktober hield Humanitas haar Congres te Utrecht.
De Nieuwe Rottershamse Courant van 28 oktober gaf hiervan een uitvoerig
verslag, het welk wij hieronder in zijn geheel voor U overnemen.

" Humanitas hield tweedaags congres te Utrecht.

" Utrecht, 26 okt. - "Humanitas wil ieder helpen
"op de manier die voor hem het geschiktst is. Vindt
"de boodschap van het Evangelie in hem geen weer-
"klank, dan zal een ander beroep op de diepere ge-
"voelens gedaan moeten worden. Voor Humanitas ligt
"hier geen moeilijkheid. En het is juist daarom dat
"wij haar de aangewezen instelling achten voor maat-
"schappelijk werk onder buitenkerkelijken, die er in
"de regel behoefte aan hebben dat men hun vrij en on-
"bevangen tegemoet treedt."

" Aldus heden de voorzitter van Humanitas, mr. dr.
"J. In 't Veld, op het tweedaags congres, dat alhier
"in K. en W. is gehouden en dat zeer druk was bezocht.
"De voorzitter besteedde veel aandacht aan de geeste-
"lijke grondslag van de instelling, die men wel
"zwevend" heeft genoemd, maar die nochtans niet op
"los zand is gebouwd. Het is geen eenvoudige taak pre-
"cies te omschrijven wat men onder een humanistische
"mens- en wereldbeschouwing moet verstaan, doch het
"congres zal zijn gedachten over deze dingen kunnen
"laten gaan, hoewel ik, aldus mr. In 't Veld, niet ver-
"wacht dat men verder zal komen dan het verkennen van
"het terrein.

" Na afdoening van talrijke huishoudelijke zaken wer-
"den bij de bestuursverkiezing in de plaats van de aftre-
"dende leden Mevrouw F. van Oostrum-de Boer uit Leeuwar-
"den, de Heren H. Ploeg Jr. uit Utrecht en E. Venger,
"Zaandam, benoemd de Heren S. Sytma uit Assen, J.
"Schuitemoeder te Utrecht en W. Wiese uit Hoorn. Voorts
"werd het bestuur met twee leden, nl. Mevrouw S. Timmer-
"mans-Boon te Amsterdam en de Heer J. Boomsma, Sneek
"uitgebreid.

" Een van de belangrijkste agendapunten was wel de be-
"spreking van de levensbeschouwelijke grondslag van Huma-
"nitas, hetgeen geschiedde ten overstaan van een forum
"dat gelegenheid gaf aan de hand van zes discussiepunten
"tot een juiste gedachtenwisseling te komen.

" Zondagmorgen gaf de voorzitter een samenvatting van deze
"uitwisseling der ideeën, waarbij hij opmerkte dat men het met
"enkele nuanceverschillen eens bleek over de eerste stelling,
"luidend: Bij het antwoord op de vraag, welke organisatie voor
"maatschappelijk werk iemand zou moeten helpen, is de vrije keuze
"van de mens-in-moeilijkheden beslissend. Ook over de vierde
"stelling, die o.m. de volledige ontplooiingsmogelijkheden
"slechts in gemeenschapsverband tot stand zag komen, bestond
"weinig verschil van inzicht. De Heer In 't Veld vond een opmer-
"king van Mevrouw Van Oostrum zeer belangrijk, nl. dat bij alle
"verdere verschillen toch de eenheid van Humanitas niet in ge-
"vaar mag worden gebracht. Hij geloofde ook niet dat de afwijken-
"de meningen van dien aard waren dat men er niet meer uit zou
"kunnen komen.

." Wijziging van de naam?

" Een belangrijk punt waarover men zich zou hebben te beraden,
"werd gevormd door de opvatting van verscheidene leden dat men
"in de naam: Vereniging voor maatschappelijk werk op humanistische
"grondslag, de laatste woorden zou moeten elimineren.

" Buitenstaanders beschouwen Humanitas nl. nogal eens als de
"diaconie van het Humanistisch Verbond, maar belangrijker is welke
"betekenis de woorden hebben voor ons eigen werk. We zijn er nog
"lang niet en anderen, met name de rooms-katholieken, zijn ons
"vooruit. Spr. meende dat zij, die de woorden "op humanistische
"grondslag" willen schrappen, alleen maar in het negatieve wer-
"ken. Humanitas is juist opgericht om meer te doen dan alleen
"maar het uitdelen van kleren aan bijv. een ongehuwde moeder.
"Daarmee zijn we er niet. Het vraagstuk is zeer moeilijk en kent
"wijder perspectieven. En als wij steun verlenen aan ontslagen ge-
"vangenen en wij hebben geen eigen levensovertuiging die ons
"schraagt, zou het niet uitgesloten zijn dat deze mensen opnieuw
"in de oude fout zouden vervallen.

" Dat onze humanistische opvattingen over de mens soms door
"andersdenkenden worden gedeeld, betekent niet, dat ze daar, bijv.
"bij de rooms-katholieken of orthodoxe protestanten, als norm zou-
"den gelden. Slechts enkelingen, eenlingen, zoals Prof. Van Nif-
"trik en pater Jelsma onderschrijven te dezen onze inzichten. Maar
"bij voorkeur stuurt men de christelijke maatschappelijke werkster
"ook naar gezinnen van buitenkerkelijken, omdat, naar men zegt,
"deze de kracht van hun geloof meebrengen, waaraan de mens-in-
"moeilijkheden behoefte zou hebben. Spr. vond dit onjuist. Wij zul-
"len met die mens praten en zien, wat er in hem leeft. Bij kerke-
"lijke instellingen maakt men van de nood van de mens gebruik om
"hem in een bepaalde richting te dringen. Dit althans komt voor.
"Een a l g e m e n e organisatie zou de mooiste oplossing zijn,
"heeft men gezegd, en spr. bleek het daar wel mee eens, als daarin
"a l l e groepen volledig tot hun recht zouden kunnen komen. Het
"Genootschap van reclasseringsverenigingen is bezig zich te ontwik-
"kelen in een richting, waarmee wij kunnen instemmen. Hoe dit alles
"ook zij, het beste leek spr. dat het bestuur zich zal gaan beraden
"op voorstellen die al dan niet tot schrapping van de bewuste woor-
"den zullen leiden. Persoonlijk kwam het mr. In 't Veld onjuist voor
"deze woorden te verwijderen, want dan zou men als volgende stap een
"naamsverandering kunnen voorstellen door bijv. het woord Humanitas
"weg te werken. Het Westen staat voor een ernstige crisis. Er is de
"rooms-katholieke kerk, er is de Wereldraad van kerken, maar verder
"is er niets. Een geestelijk nihilisme bedreigt niet alleen al die-
"genen, die niet tot de genoemde religies behoren, maar ook de ve-
"len die wel lid van een der kerken zijn, doch wier geloof weinig
"meer te betekenen heeft, aldus mr. In 't Veld. Spr. meende een
"hoog percentage te noemen (20) van hen, die nog in volle overtui-
"ging achter de eens onderschreven geloofsleer staan. Het probleem
"van de massaficatie dreigt overal.

" In opkomst.

" In de Westelijke wereld is het humanisme aan het op-
"komen. Het is ieders plicht met eigen gaven zoveel moge-
"lijk te doen voor de medemens en zich verantwoordelijk te
"weten tegenover de gemeenschap. Spr. zou de band tussen
"Humanitas en het wereldhumanisme niet graag willen door-
"snijden. Na in zijn samenvatting ook de nodige opmerkingen
"te hebben gemaakt aan het adres van Pro Juventute, die
"sinds Humanitas aan betekenis toeneemt, wel voelt voor
"samenwerking, doch daarbij het liefst haar eigen gang
"gaat, zodat men niet tot overeenstemming is gekomen, stel-
"de mr. In 't Veld nog eens vast dat hij alles voelde voor
"een redelijke samenwerking met andere instellingen, mits
"men ons in onze waarde laat en ons eigen karakter erkent.
"In bejaardentehuizen zag spr. bijv. geen reden om tot al-
"lerlei richtingen te besluiten. Er zijn al schotjes genoeg.

" Op het congres is ook het rapport van de organisatie-
"commissie van Humanitas uitgebracht, waarin tal van belang-
"rijke punten, doorgaans de interne bestuurskwesties rakend,
"aan de orde kwamen. Ook zijn daarin gegevens vervat over de
"bureaus voor levens- en gezinsmoeilijkheden, de gerepatri-
"eerdenzorg, kinderbescherming enz. De commissie stond on-
"der voorzitterschap van de Heer C.M. Swiebel uit den Haag,
"terwijl Mejuffrouw M. Dijkstra zich bijzonder verdienstelijk
"heeft gemaakt met allerlei organisatorische zaken, waar-
"voor grote waardering haar niet is onthouden.

-0-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Weekend in Den Haag.

Op 23 en 24 november hield de H.J.G. in samenwerking met de Studenten-
vereniging op Humanistische Grondslag een weekend in Den Haag in de Jeugd-
herberg "De Trekschuit". Onderwerp was: "Nihilistisch Humanisme".

Op zaterdag was er een inleiding over "Nihilistisch Humanisme" en op
zondag over "Humanisme in zijn tegenwoordige organisatievorm".

Nieuwe Gemeenschap.

Opgericht werd een nieuwe gemeenschap van de H.J.G. te Groningen.
Men is gestart met 18 leden.

Jubileumcongres.

De voorbereidingen voor het Jubileumcongres, in 1952, zijn al in volle
gang. Het zal gehouden worden op Pasen, om zoveel mogelijk leden in de ge-
legenheid te stellen er bij te zijn.

Plaats van samenkomst is conferentie-oord "De Bijenkorf" te Nunspeet.

Propaganda-actie.

De propaganda-actie is begonnen en begint al vruchten af te werpen.
Het ledental vertoont stijging. Het is natuurlijk nog te vroeg in het sei-
soen om definitieve resultaten te kunnen mededelen.

-0-

HUMANISTISCHE JEUGD BEWEGING.

Van de zijde van de H.J.B. meldt men ons :

Op 2 en 3 november is het jaarlijks congres van de H.J.B. in Amsterdam
gehouden. Nadat de voorzitter vertegenwoordigers van de H.J.G. en het

Humanistisch Verbond en de ongeveer zestig congresgangers had welkom geheten, karakteriseerde hij het afgelopen jaar voor de H.J.B. als een jaar van consolidatie. Wat het ledental (tijdens het congres 250) betreft en financieel staat de H.J.B. er gunstiger voor dan een jaar geleden. Twee nieuwe afdelingen zijn de H.J.B. komen versterken. De voorzitter sprak vervolgens zijn bezorgdheid uit over bestedingsbeperkende maatregelen van de overheid, die wel tot gevolg zullen hebben, dat de afdelingen het in het vervolg zonder gemeentesubsidie zullen moeten stellen. Na over moeilijkheden binnen de H.J.G. te hebben gesproken, die ook de H.J.B. niet onberoerd hebben gelaten, zei de voorzitter: "Ook de reorganisatieplannen van de A.J.C. laten ons niet met rust". En in aansluiting hierop: "Als er een nieuwe A.J.C. in Nederland zal verschijnen, die bovendien financieel zoveel sterker staat, moet dit ons wel interesseren".

De volgende morgen hield de Heer S. Naarden van de Moderne Jeugdraad een inleiding over de problemen, waar de jeugdbeweging op dit ogenblik mee heeft te kampen. "Het is goed, dat de jeugdorganisaties zich ernstig bezighouden met de vraag of de oorzaak van de verminderde interesse van de jeugd voor het jeugdbewegingsleven niet mede is gelegen in het besloten karakter van de jeugdbeweging", zei de Heer Naarden. Uit de discussie kwam een voorstel aan het hoofdbestuur om de mogelijkheden te onderzoeken voor voorlichting over de jeugdorganisatie in het algemeen, met name in scholen en bedrijven, liefst in samenwerking met andere jeugdorganisaties.

De belangrijkste besluiten behelzen een verhoging van de afdracht van contributie aan het hoofdbestuur en verhoging van contributie van de landelijke leden.

Na een uiterst spannende verkiezing werd het bestuur als volgt samengesteld: Voorzitter Walter van der Kooi; secretaresse Nynke Bouma, De Sitterstraat 1-a, Groningen; penningmeesteres Ria Zwart; leden Ger Bouma en Olof Lambeck. De redactie van het orgaan "Trefpunt" zal bestaan uit Evert Alkema, Frank van Broekhoven en Walther Lebbling (hoofdredacteur), Prins Mauritsingel 50-b te Rotterdam-W-II.

-0-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

De S.V.H.G. deelt mede:

Week-end.

Voor het komende najaarsweek-end van de S.V.H.G., dit jaar gecombineerd met een week-end van de H.J.G., bestaat er van de zijde van de S.V.H.G. veel belangstelling. Wij hebben dan ook een goede hoop, dat er een redelijke verhouding van H.J.G.-ers en S.V.H.G.-ers zal zijn, wat zeker zal medewerken, om van dit week-end een geslaagd week-end te maken.

Najaarscongres.

Hieraan vooraf, op 22 november, werd het landelijk najaarscongres van de S.V.H.G. gehouden. Dit jaar viel de keuze op Leiden.

Gemeenschappelijk dispuut.

De afdelingen Delft en Leiden hebben plannen tot het oprichten van een gemeenschappelijk dispuut in Den Haag, onder leiding van Dr. Schenk. Het onderwerp staat nog niet geheel vast. Waarschijnlijk zal er na de Kerstvacantie een begin mee gemaakt worden.

-0-

HUMANISTISCH THUISFRONT.

De gemeenten Lisse en Haarlemmerliede en Spaarnwoude hebben weer een verzoek om subsidie van het Humanistisch Thuisfront geweigerd. Het lijkt ons goed, U zo af en toe (voor alle gemeenten is dat natuurlijk onmogelijk) de raadsverslagen te geven, om een indruk te krijgen van de motieven van de weigering.

Allereerst een verslag van het Haarlems Dagblad van 12 oktober 1957 van de zitting van de Gemeenteraad van Lisse, waarin zo'n verzoek behandeld werd.

" Vrij uitvoerig werd gesproken over het verzoek van "het Humanistisch Thuisfront om een subsidie teneinde de "humanistische militaire tehuisen in stand te kunnen houden. Naar het oordeel van B. en W. moest dit verzoek worden afgewezen, omdat niet was gebleken, dat militairen uit Lisse zich voor hun geestelijke verzorging op het Humanistisch Thuisfront aangewezen achten. Het is niet zo, dat "men alle buitenkerkelijken onder de humanisten moet rekenen. "De Heer van Leeuwen (Arb.) meende wel degelijk, dat zich "jongelui uit Lisse tot het Humanistisch Thuisfront aantrokken voelen. Hij had een brief met drie handtekeningen "ontvangen, waarin dit werd verklaard. Het college zal in "deze dan pas met een nieuw voorstel komen, als inderdaad "blijkt, dat zich inwoners, die hun militaire dienstplicht "vervullen, bij het Humanistisch Verbond hebben aangesloten."

Verder een verslag van het Haarlems Dagblad van 16 oktober van de zitting van de Gemeenteraad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

" Ook bij de door het college voorgestelde subsidieverlening aan diverse verenigingen en organisaties, ging de "raad alles behalve over één nacht ijs; zelfs in gevallen "waar het slechts bedragen van vijf of tien gulden betrof. "Zo was de Heer Doeve (K.V.P.) verwonderd over het feit "dat het college aan de r.k.vereniging voor E.H.B.O. vijftientig gulden minder subsidie heeft toegedacht dan "aan de Nederlandse vereniging voor E.H.B.O.

" De voorzitter verklaarde dit verschil door erop te "wijzen, dat laatstgenoemde organisatie meer in het openbaar optreedt dan de katholieke E.H.B.O. en zich bovendien met een groot aantal leden direct voor alle evenementen beschikbaar stelt.

" Hierna meende de Heer Doeve te moeten opmerken, dat "de katholieke vereniging ongetwijfeld een groter gebied "bestrijkt en daarbij intensiever voor de eigen gemeentenaren "werkt. De Heer Gijzel (Arbeid) stelde daarop voor dit onderscheid op te heffen door beide organisaties dezelfde "subsidie toe te kennen, waarmee de raad zich accoord verklaarde.

"Humanistisch Thuisfront.

Diezelfde bijval viel de Heer Gijzel echter niet ten "deel, toen hij daarop het afwijzen van subsidie voor het "Humanistisch Thuisfront een ondemocratische opvatting "noemde. Volgens zijn mening is dit een eigenaardig standpunt, dat steeds minder aanhang vindt. Professor Diepenhorst heeft in "Trouw" reeds voor subsidieverlening gepleit. Daarom begint deze gemeenteraad achter te lopen "bij de algehele ontwikkeling ten opzichte van de houding "tegenover het Humanistisch Thuisfront. Tenslotte verklaarde de Heer Gijzel niet evenals andere jaren een voorstel "tot subsidieverlening te willen indienen. De verhouding "in deze raad van acht tegen drie zou dit toch reeds bij "voorbaat kansloos maken. Daarom hoopte hij dat nu de andere "zijde van een gewijzigd inzicht zal blijk geven en zijn voorstel overnemen. "De andere zijde" beantwoordde deze suggestie echter met een veelbetekenend stilzwijgen, zodat de "Heer Gijzel niets anders restte dan aantekening te verlangen van zijn verzet tegen de subsidie-weigering aan het "Humanistisch Thuisfront. Dezelfde wens werd te kennen gegeven door de Heren van Essen en Rijkeboer (beiden V.V.D.)."

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

Van de zijde van de H.W.G. meldt men ons:

Enige van onze afdelingen hebben reeds het winterseizoen ingezet met bijeenkomsten.

In Gouda, waar de afdeling der H.W.G. nog een voorlopig karakter had, werd 10 oktober de definitieve oprichting een feit. Hier werd doel en streven van de H.W.G. uiteengezet door de alg. secretaris, de Heer H. van Woudenberg. Na deze inleiding volgde een interessante gedachtenwisseling over het godsdienstonderwijs op de openbare school. De discussie leverde duidelijk het bewijs dat het bespreken van levensbeschouwelijke problemen van groot nut is. Er werd een bestuur gevormd, waarvan de Heer J.A. Hornis, De Genestetstraat 8, secretaris is. De jonge afdeling is inmiddels al met een 30-tal leden uitgebreid.

Op de jaarvergadering van de afdeling Leiden van 15 oktober werd een nieuw bestuur gekozen en werden enige voorstellen voor de algemene vergadering van 7 en 8 december behandeld.

De oud-minister van Justitie, Prof. Mr. J.C. van Oven, besprak vervolgens de wetsontwerpen, die in het nieuwe Burgerlijk Wetboek een belangrijke plaats zullen innemen. Mede door de interessante beschouwingen van Prof. van Oven kwam er een leerzame discussie tot stand, waaraan door vele aanwezigen werd deelgenomen.

Amsterdam had 18 oktober eveneens deze materie op de agenda staan en hier was het Mej. Mr. G. Prins, die deze stof behandelde. De zaken voor de jaarvergadering in Amersfoort stonden ook hier in de belangstelling.

In Utrecht luisterde men 11 november naar een uiteenzetting van de a.s. afdelingsvoorzitter, de Heer Jac. Schuitevoerder, getiteld "Waarom een H.W.G. en hoe kan een H.W.G. werken." Het bestuur heeft de wintercampagne vastgesteld en hoopt deze aan de ledenvergadering voor te leggen.

Groningen nam 15 oktober afscheid van onze algemeen voorzitter, Dr. G. Stellinga, die naar Rotterdam vertrok. Zijn nieuwe adres is Zwartewaalstraat 169, Rotterdam-Zuid-I.

Als bewijs van grote waardering voor zijn veelomvattende arbeid voor het humanisme werd hem een boekwerk aangeboden. Donderdag 14 november kwam de afdeling opnieuw bijeen.

Jaarvergadering - weekend 7 en 8 december te Amersfoort.

De Humanistische Werkgemeenschap komt op bovengenoemde data bijeen in "De Grasheuveld", De Genestetlaan in Amersfoort. In dit bijzonder fraai gelegen conferentie-oord zullen de gewone agendapunten van een jaarvergadering aan de orde komen en daarna zal de voorzitter, Dr. G. Stellinga spreken over "De Openbare School en de geestelijke vorming".

De inleiding zal vervolgens in kleine discussiegroepen worden besproken.

Mevrouw Annie Timmerman verleent medewerking met declamatie.

Binnenkort ontvangen de afdelingen nadere berichten omtrent deze bijeenkomst.

-0-

RADIOLEZINGEN IN NOVEMBER EN DECEMBER.

17 november :	Dr. J.C. Brandt Corstius	over: "Vandaag over vier dagen".
24 november :	Prof. Dr. M.G.J. Minnaert	over: "Mens en kosmos gezien door een humanist".
1 december :	Dr. J.P. van Praag	over: "Het humanisme is zo vaag".
8 december :	Dr. Kwee Swan Liat	over: "De zin van de vrijheid".
15 december :	Prof. Dr. D. Loenen	over: "Spot en lof der zothed. Stryd om een levensideaal in de Griekse oudheid".

-0-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.

THE HUMANIST (U.S.A.)

No. 5 - 1957

Carl R. Rogers :

A therapist's View of the good life.

No. 5 - 1957

Read Bain :

Mysticism and Humanism.

THE RADICAL HUMANIST (INDIA).

Sept. 29th - 1957

Ichiro Hara :

Humanism for the Easterners.

" 29th - 1957

Arun K. Ghosh :

Economic growth and integral humanism.

THE HUMANIST (ENGLAND).

Sept. 1957

Hector Hawton :

Humanism and its critics.

" 1957

Antony Flew :

The Empirism of Hume.

" 1957

Maurice Burton :

Have animals an ethical sense?

FREIGEISTIGE AKTION.

No. 10 Oktober 1957

Prof. Dr. Karl Rorch :

Wunder und Wissenschaft.

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS.

In ons vorig nummer vermeldden wij, dat Die Freigeistige Aktion tot de I.H.E.U. is toegelaten als lid met adviserende stem. Hieronder volgen nog enkele bijzonderheden over deze organisatie:

Die Freigeistige Aktion heeft ongeveer 1000 leden en werkt in Noordelijk West-Duitsland.

Die Freigeistige Aktion is voortgekomen uit de Duitse Monisten Bond, die gesticht is door Ernst Haeckel in 1906. Ook Wilhelm Ostwald en August Forel waren daarvan lid.

Na de eerste wereldoorlog bereikte de organisatie haar hoogtepunt in de vroege twintiger jaren, daarna ging het bergaf, als gevolg van de opkomst van het Nationaal-Socialisme. Na 1933 werd de Monisten Bond steeds meer gehinderd in haar activiteiten, de meeste plaatselijke groepen werden ontbonden en hun vermogen geconfisceerd.

Na de tweede wereldoorlog is de Monisten Bond weer opgericht, om te beginnen in plaatselijke groepen zoals München, Stuttgart, Keulen. Later is de landelijke organisatie de Duitse Monisten Bond weer opgericht, die in München haar hoofdkantoor had. Maar de meesten van de vroegere leden waren overleden of zeer oud. In oktober 1956 is de Duitse Monisten Bond omgezet in Die Freigeistige Aktion, die op een wat breder basis steunt. Zij geeft een maandblad uit, Die Freigeistige Aktion, dat op 1 januari 1957 is gestart en thans een oplage heeft van 5500 exemplaren. Er zijn plaatselijke groepen in München, Stuttgart, Berlijn, Hamburg, Keulen en Düsseldorf.

Ere-voorzitter is Prof. Dr. Gerhard von Frankenberg, Voorzitter Prof. Rudolf Genschel en Secretaris A. Heuer, Sedanstrasse 17, Hannover.

Er is een nauwe samenwerking met de Deutsche Volksbund für Geistesfreiheit.

La Fédération Humaniste Française (F.H.F.) is toegelaten tot de I.H.E.U. In ons vorig nummer deelden wij mede, dat de F.H.F. om toelating had verzocht. Wij hopen U in ons volgend nummer over deze organisatie iets naders te kunnen mededelen.

VAN ALLE KANTEN.

Reportages, verslagen enz.

Van het congres van Humanitas namen 9 dagbladen een verslag op.

Het Haags Dagblad van vrijdag 18 oktober 1957 gaf een overzicht van de nieuwste Humanistische uitgaven t.w. "Humanisme en Rede", "Modern Humanisme", "Onze kinderen tussen Humanisme en Christendom", "De idee van de Openbare School" en "Bibliography of Humanism".

-o-

Het Vrije Volk van 11 oktober 1957 had een uitvoerig verslag van de oprichting van de afdeling Gouda van de Humanistische Werkgemeenschap in de P.v.d.A.

-o-

Een kritisch commentaar op het congres van Humanitas.

De Vrijdenker van 16 november 1957 geeft een uitvoerig verslag van het congres. Het artikel spreekt hoofdzakelijk over het voorstel van de afdeling Rotterdam om de humanistische grondslag uit de naam weg te laten.

Het laatste stuk van het artikel luidt als volgt:

" In zijn samenvatting waarschuwde de voorzitter voor
"een scheuring. De verschillen zijn niet van dien aard
"dat er niet is uit te komen. Als er niet een levens-
"overtuiging achter ons werk staat zullen wij in de lucht
"grijpen "en zal de man mogelijk opnieuw terugvallen". Het
"gaat er om uit welke overtuiging wij ons werk doen en
"niet hoe de cliënt er tegenover staat. Wat Rotterdam
"wil, daar zit ook een bepaalde levensovertuiging achter;
"alleen wil men er niet het etiket humanistisch opplakken,
"daar zit het hele verschil. Wij, humanisten, verrichten
"maatschappelijk werk, gedreven door naastenliefde. Wanneer
"wij de humanistische grondslag laten varen, worden wij een
"kleurloze organisatie. Dacht U nu werkelijk dat in Neder-
"land het verwijderen van een etiket veel verschil zou uit-
"maken? Het Westen wordt het meest bedreigd door geeste-
"lijk nihilisme, dat geldt ook voor de kerkelijken. Wij moe-
"ten er niet toe overgaan een andere vlag te kiezen die
"minder uitdagend is. Onze taak voor het volgende congres
"is, een formulering van art. 2 der statuten, inhoudende
"een precieze omschrijving van wat moet worden verstaan on-
"der maatschappelijk werk op humanistische grondslag."

" Dat alles klinkt niet bepaald sterk, wat geen wonder
"is als men nog moet gaan vaststellen wat nu precies maat-
"schappelijk werk op humanistische grondslag is.

" Inzake maatschappelijk werk doet men het goede uit naas-
"tenliefde en niet omdat dat wordt voorgeschreven door een
"christelijke, humanistische of andere levensbeschouwing.
"Het lijkt mij een verlooehening van de humanistische begin-
"selen een levensbeschouwing nodig te hebben om goed te
"doen. Of, om met Leo Polak te spreken: "... dat is de diepe-
"re, houdbare zin van dat alle gebodsmoraal opheffende
"woord: Liefde (die immers niet te gebieden valt!), "Liefde
"is de vervulling der wet". "...wat wij waar of onwaar, goed
"of slecht, mooi of lelijk zullen vinden, hangt noch van onze
"wil af, noch van enige willekeur, noch van enig gebod of ge-
"zag, maar uitsluitend van het naar eigen maatstaf wettelijk
"reagerend wezen, we kunnen dus hier ook zeggen de eigenwet-
"telijkheid (autonomie), van ons keurvermogen, onze "rede"."

C. van Tricht.

Artikelen over subsidie-kwesties.

De Volkskrant van 18 oktober 1957 schrijft in haar rubriek "De kerk in het midden" ook over de subsidiekwestie en zegt dan:

" Subsidie voor humanisme?

" Hoezeer de religieuze situatie in verschillende landen ook moge verschillen, een aantal problemen duikt overal op. "Het Humanistisch Verbond in Nederland streeft er op alle manieren naar erkend te worden als een soort religieuze organisatie, die de geestelijke belangen van zijn leden behartigt als "de kerken die van de christenen, en dientengevolge ook alle "faciliteiten - zoals in kazernes en gevangenissen - en subsidies - onder meer voor sociaal werk - te krijgen, die de kerken ontvangen voor hun bedienaars en instellingen. De meningen over dit streven zijn verdeeld: sommigen zouden als democraten zonder meer de gerechtigdheid ervan willen erkennen, terwijl anderen in christelijk Nederland de kerken een bijzondere plaats blijven toekennen, die men aan zuiver "religieuze vereniging" niet geven wil.

" In de Verenigde Staten liggen de verhoudingen geheel anders, wanneer het gaat om de houding van de overheid tegen "Kerk en godsdienst; een absolute scheiding van Kerk en staat "is daar het parool. Ook bestaat daar geen Humanistisch Verbond, maar de "ethical societies" kunnen wel beschouwd worden "als het equivalent daarvan. Nu heeft die van Washington voor "haar gebouw aan de Massachusetts Avenue gebruik willen maken "van een vrijstelling van de belasting, die volgens de wet "geven wordt voor kerkgebouwen en voor gebouwen van "godsdienstige gemeenschappen voor godsdienstige doeleinden". Zo ontstond dus ook voor de Verenigde Staten de vraag of het humanisme een godsdienstige vereniging kan worden genoemd. De rechtskwestie is nog niet uitgemaakt: het lagere gerechtshof in casu "heeft de eis afgewezen, maar de "ethical society" is in hoger "beroep gegaan.

Ook het Limburgs Dagblad van 10 oktober 1957 snijdt de subsidiekwestie aan en schrijft o.m. :

" Een tere kwestie.

"

Verzet.

" Tegen het rapport der Commissie-Sassen is onlangs een "nota gepubliceerd van de hand van Mr. Van Walsum, burgemeester van Rotterdam. Hij blijkt aanmerkelijk van mening te verschillen met zijn partijgenoot (in dubbele zin: van de P.v.d.A. "en van de Prot.Chr. Werkgemeenschap IN die partij!) Mr. Dr. Van Rhijn. De Rotterdamse burgemeester noemt het b.v. een zwak punt, "dat het rapport geen antwoord geeft op de vraag of groepen "uit ons volk die niet tot een kerk (wensen te) behoren op overeenkomstige wijze gesteund moeten worden in hun geestelijk leven.

" Ook De Tijd zag hierin een moeilijkheid: het blad acht het "niet verstandig schuilevinkje te spelen. "Daardoor ontstaat "immers het gevaar, dat we straks in incidentele gevallen ongewenst geharrewar krijgen over de vestiging van een niet-kerkelijk gebouw in een streek met overwegend gelovige bevolking. "Het ware beter geweest als van meetafaan duidelijk vastgelegd "was geworden, waar de verschillende groeperingen bij deze overheidssteun aan toe zijn".

Humanistisch Verbond.

" Welnu, laat ons duidelijk zijn: men zal wel allereerst het "oog hebben op het Humanistisch Verbond. Onzerzijds nu bestaat "er geen enkel bezwaar tegen subsidieverlening aan dergelijke

"organisaties, indien zij aan de wettelijke of anderzins vastgelegde objectieve normen voldoen. Dat lijkt ons eenvoudig een eis der democratie. Maar....dan dient ook dit Verbond "een uiterste krachtsinspanning" te doen!

" Dan dient bovendien dit Verbond niet bij "kerken" te worden ondergebracht, want deze gelijkstelling willen zij noch wij. Het Humanistisch Verbond is buiten- of onkerkelijk en soms fel anti-kerkelijk. Waarom dan een eventuele subsidiëring thans ter sprake wordt gebracht nu het uitdrukkelijk gaat over subsidies aan "kerkgenootschappen", is ons niet duidelijk. Het werk der laatsten is van geheel andere orde dan dat van het Humanistisch Verbond, ja dikwijls tegengesteld. En bovendien is er een wezenlijk verschil tussen een kerk en een particuliere organisatie, met welk doel dan ook opgericht.

-o-

Humanistische uitzendingen bij de Vlaamse Televisie.

Het feit dat de Belgische Humanisten enige mogelijkheid blijken te hebben gekregen, voor de Belgische Televisie uitzendingen te verzorgen heeft de verontwaardiging van enkele Nederlandse bladen gewekt.

Het Nieuwsblad van het Zuiden van 18 november 1957 schrijft:

"Socialisten verplichten de Vlaamse T.V. tot anti-clericale uitzendingen.

" Katholiek Vlaanderen is heftig verontwaardigd naar aanleiding van het besluit der socialistisch-liberale meerderheid in de Belgische nationale omroep anti-godsdienstige uitzendingen verplichtend op te leggen aan de Vlaamse televisie.

" Van deze week af is de Vlaamse televisie verplicht op eigen kosten een of twee maal per maand anti-godsdienstige uitzendingen te verzorgen van de stichting "Engel en Mangel" en het Humanistisch Verbond.

" Tijdens contactdagen van het katholiek radio- en televisiecentrum te Heverlee hebben de woordvoerders der Vlaamse katholieken hun verontwaardiging gelucht over het feit, dat een nationale instelling dergelijke uitzendingen moet verzorgen, terwijl bovendien 60 tot 70 percent der kijkers christen is.

" Nergens in Europa, in geen enkel radio- of televisiebestel, bestaan dergelijke uitzendingen behalve in de radio-uitzendingen achter het IJzeren Gordijn, aldus de Vlaamse klacht. Zij wijzen er tenslotte op dat van de culturele autonomie der Vlaamse televisie niets meer over is.

De Volkskrant van 19 november 1957 neemt hetzelfde artikel ongewijzigd over.

-o-

Wim Engelen en Ds. Kalf in de Humanistische pers besproken.

Wij hebben destijds medegedeeld dat de Heer Wim Engelen enige artikelen in de zuidelijke Katholieke Pers heeft doen verschijnen over het congres van de I.H.E.U. te Londen. De verslagen van redevoeringen van Ds. Kalf hebben wij regelmatig opgenomen.

Het orgaan van het Humanistisch Verbond "Mens en Wereld" van 26 oktober bespreekt beiden in het volgende artikel.

Hoe anderen ons zien.

" De rooms-katholieke journalist Wim Engelen heeft het congres - in Londen - van de International Humanist and Ethical Union bijgewoond. In een aantal r.k.dagbladen heeft

"hij z'n ervaringen beschreven. Artikelen die getuigen van "een verheugende poging iets van het wezen van het heden- "daagse humanisme te begrijpen. In zijn slotbeschouwing zegt "Engelen onder meer: "Een kleine groep idealistische, eer- "lijk zoekende en vastberaden mensen is nu met merkbaar suc- "ces bezig een beweging op te bouwen die, als de voortekenen "niet bedriegen, de mogelijkheden in zich draagt om een nieuwe, respectabele geestelijke macht in de wereld van morgen te gaan "vertegenwoordigen".

" Wij zijn dankbaar voor Engelen's woorden, die kennelijk "gesproken zijn uit een mentaliteit, geheel anders dan wij ge- "woonlijk in een groot deel van de r.k.-pers ontmoeten. Hij ge- "tuigt ook, dat het dit jonge internationale humanisme "noch "aan deskundigheid, noch aan offervaardigheid mankeert..... "Zijn activiteit, op dit ogenblik misschien nog niet van wereld- "schokkende betekenis, is voor de christelijke wereld een uit- "daging". Dat hij besluit met "Misschien is de tijd niet ver meer "van ons vandaan, dat de enig belangrijke tegenstelling in de "wereld zal zijn: dit humanisme en òns (r.k.-) humanisme. God "geve, dat òns humanisme dan zal beantwoorden aan het ideaal, "dat zij met hún humanisme tevergeefs trachten te bereiken" is "begrijpelijk, maar waarom Engelen nu al zegt "tevergeefs" ont- "gaat ons. Of hij moest iets van het oude profetenbloed in zijn "aderen hebben, hetgeen wij op onze beurt betwijfelen.

" Stel tegenover deze serieuze poging tot begrip de opper- "vlakkige nonsens van de hervormde flapuit ds. H.S.J. Kalf, die "geen gelegenheid voorbij laat gaan om te tonen, dat hij niets van "het hedendaagse humanisme begrijpt en er nooit begrip voor zal "krijgen, omdat hij er geen enkele moeite voor doet. In zijn cau- "serie voor de Chr. Vrouwenbond in Gouda komt deze man dan ook "tot dergelijke ondoordachte uitspraken: "Het humanisme is de "vijand van het volk" of "Het humanisme beweert onder andere, "dat de mens gelijk is aan God".

" Als wij er niet bij voorbaat van overtuigd waren, tóch geen "antwoord van de Heer Kalf te ontvangen, zouden wij hem willen "vragen: "Waar staat, in onze geschriften, dat de humanist de "mens aan God gelijk stelt?" Wij kennen wel een uitspraak in een "geschrift, dat ds. Kalf uitzonderlijk goed zou moeten kennen:

" En indien gij alleen Uw broeders groet, waarin doet gij "meer dan het gewone? Doen ook de heidenen niet hetzelfde? "Gij dan zult volmaakt zijn, gelijk Uw hemelse Vader volmaakt is". "(Voor eventueel niet-ingewijden: dit zijn de verzen 47 en 48 uit "het vijfde hoofdstuk van Mattheus).

-o-

Discussie tussen Ds. Buskes en Dr. Noordenbos.

Ds. Buskes en Dr. Noordenbos discussiëren al geruime tijd met elkaar via de bladen Tijd en Taak (Ds. Buskes) en De Vrijdenker (Dr. Noordenbos).

Het zou te ver voeren deze stroom van artikelen stuk voor stuk hier te bespreken. Wie zich wil verdiepen in allerlei strijd- en raakpunten van Christendom en Humanisme en daarover rustige, in waardige toon gestelde artikelen wil lezen, kunnen wij de lectuur van deze discussie aanbevelen.

Het is begonnen met een artikel "God is dood" van Ds. Buskes in Tijd en Taak van 6 juli 1957, daarna volgde Dr. Noordenbos met een artikel onder dezelfde titel in De Vrijdenker van 3 augustus. Hierop weer Ds. Buskes in Tijd en Taak d.d. : 10, 17, 24 en 31 augustus en verder nog in Tijd en Taak van 14 september en 3 oktober.

Dr. Noordenbos was aan het woord in De Vrijdenker van 31 augustus, 14 september en 20 oktober.